

INDIKATORUTVIKLING

- 1) Hva er formålet med en indikator?
- 2) Valg av indikator
- 2) Hva skal vi bruke dem til?
- 3) Eksempel fra bærekraftsindikatorsystem
- 4) Hvem skal forvalte dem?

- av Frida Ekström, Marte Lange Vik og Carlo Aall, Vestlandsforskning

WESTERN NORWAY RESEARCH INSTITUTE

VESTLANDSFORSKING

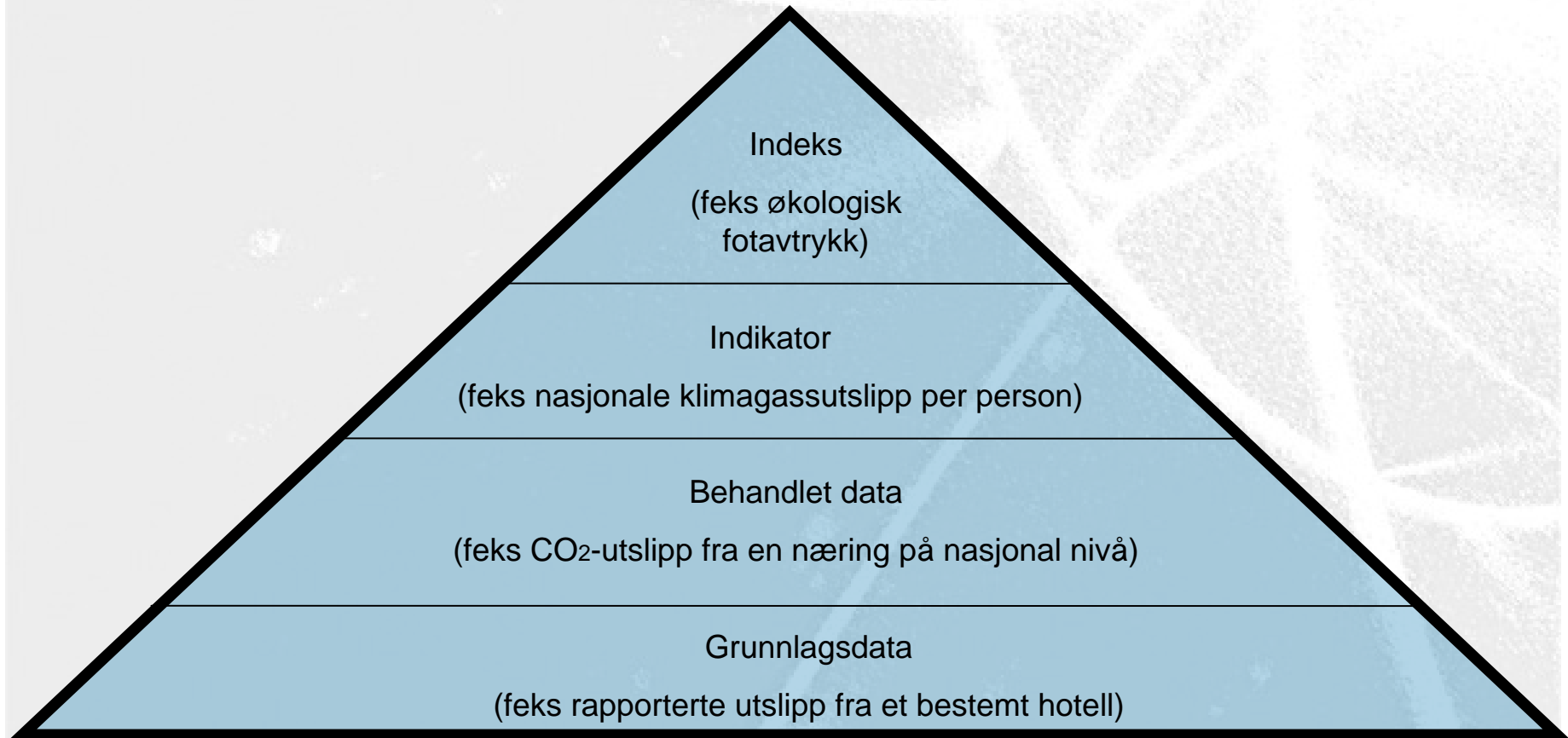
www.vestforsk.no

Hva menes med en indikator?

- 1. Opphavet til ordet “indikator” (indicare fra Latin) betyr å “utpeke eller proklamere” :**
 - kommunikasjon
- 2. I hverdagen sier vi vanligvis “indikerer” og “indikasjon”:**
 - forenkling
- 3. Presentasjon av en indikator (oftest!):**
 - kvantifisering

Vi bruker (2) og (3) som middel til å nå (1)!

Relasjonen mellom indikator og data

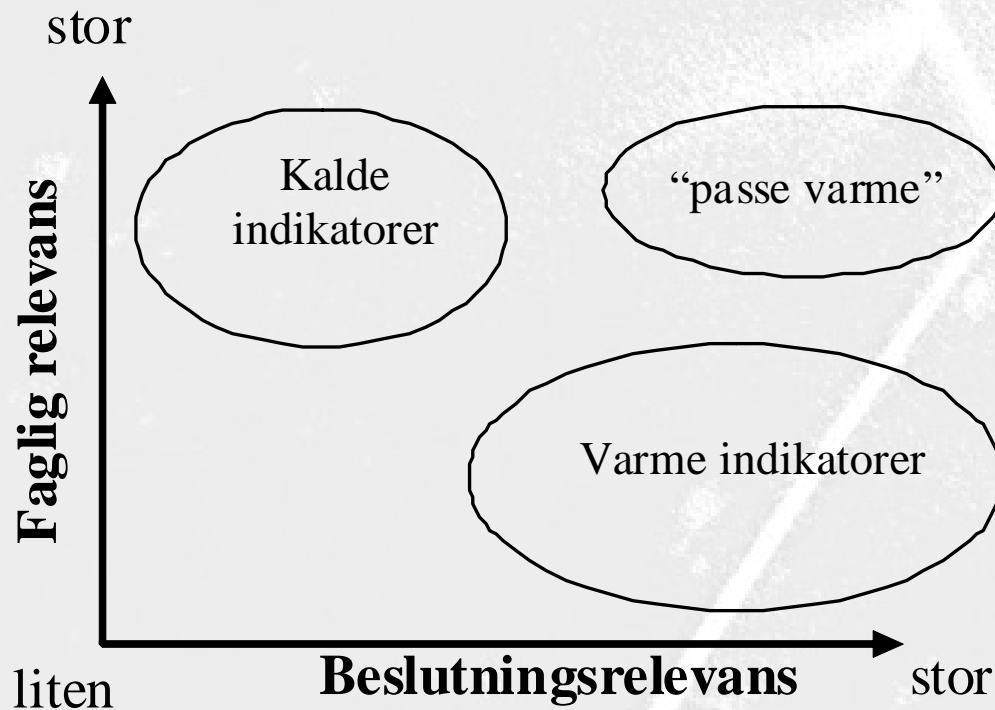

Hvordan gå frem

- **Kartlegging internt**
 - beskrive og definere virksomheten
 - definere den langsiktige visjonen
 - identifisere marked
 - identifisere største verdiene og risiko forbundet med turisme
- **Kartlegging eksternt**
 - Samarbeidspartnere i utviklingsprosessen
 - Ev begrensninger i tid, areal og resurser
- **Ansvarlige for innsamling og analyse**

Hvor skal fokus ligge?

- Hvilke forhold ved din bedrift ønsker du å skulle si noe om?

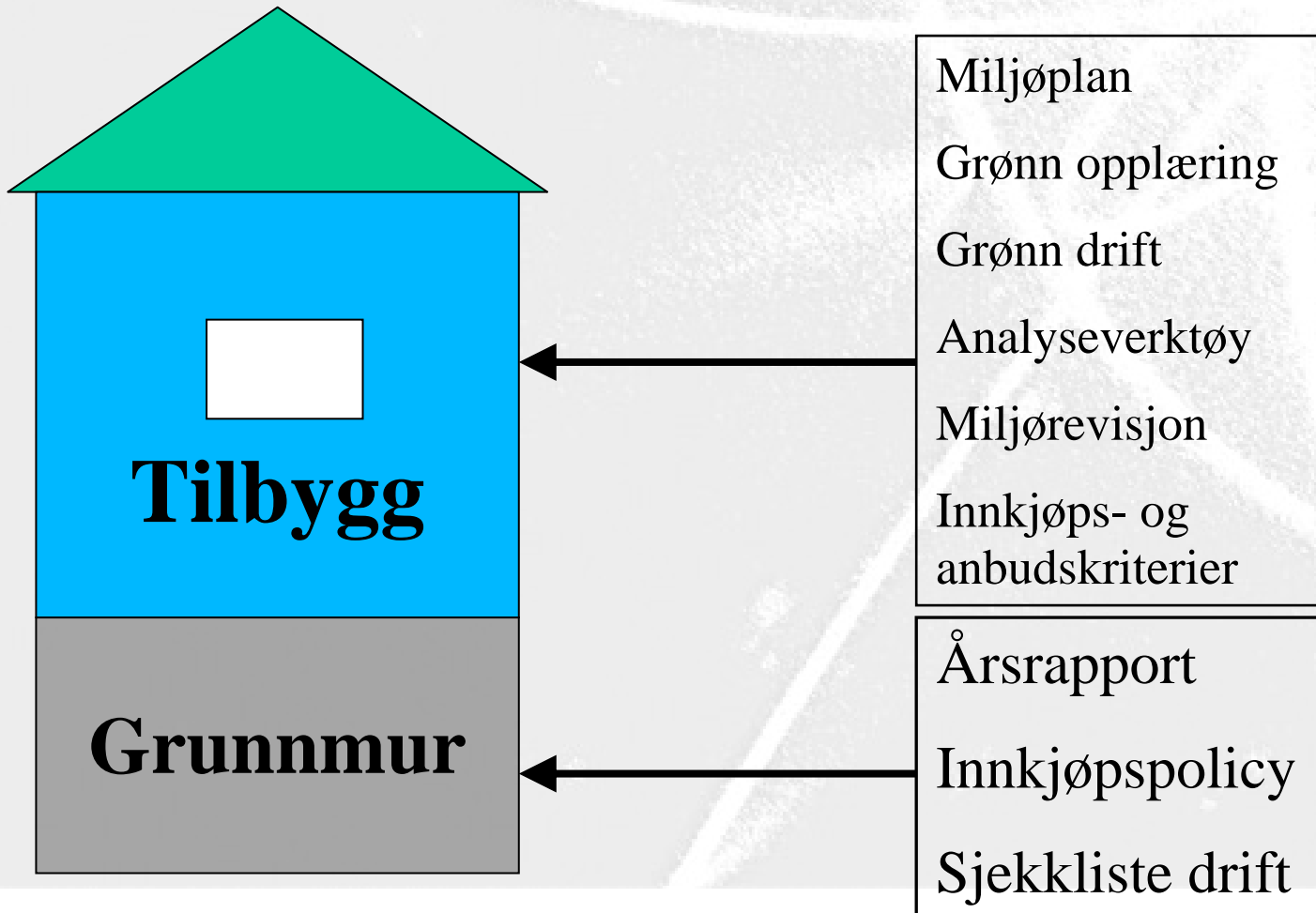
Tilpassede indikatorer

- **Tilpassende indikatorer er mer egnet enn universelle indikatorer**
- **Indikatorene bør inkludere lokal kunnskap og fokusere på problem som aktørene peker på**
- **Indikatorer må bli valgt fordi de passer forholdene i miljøet de brukes i, ikke fordi noen andre bruker dem**

Egenskaper ved indikatorer

- **Indikatorene bør ha et langsiktig fokus**
 - vise utviklingstrekk
 - være sammenlignbare over tid eller mellom destinasjoner/ bedrifter
- **Indikatorer bør ta sikte på å øke kunnskapen om bærekraft i forholdet mellom mennesker og natursystem**

Styringsystem for bærekraft

Aktuelle bruksområder for bærekraftindikatorer

Analysetyper:	Offentlig informasjon og debatt	Politisk styring	Administrativ styring
Retningsanalyse	X	X	X
"Benchmarking"	X	X	
Rapportering		X	X
Konsekvensvurdering	X	X	X
Evaluering	X	X	X
Miljøovervåking	X	X	X

Aktuelle bruksområder for bærekraftindikatorer i reiselivsnæringen

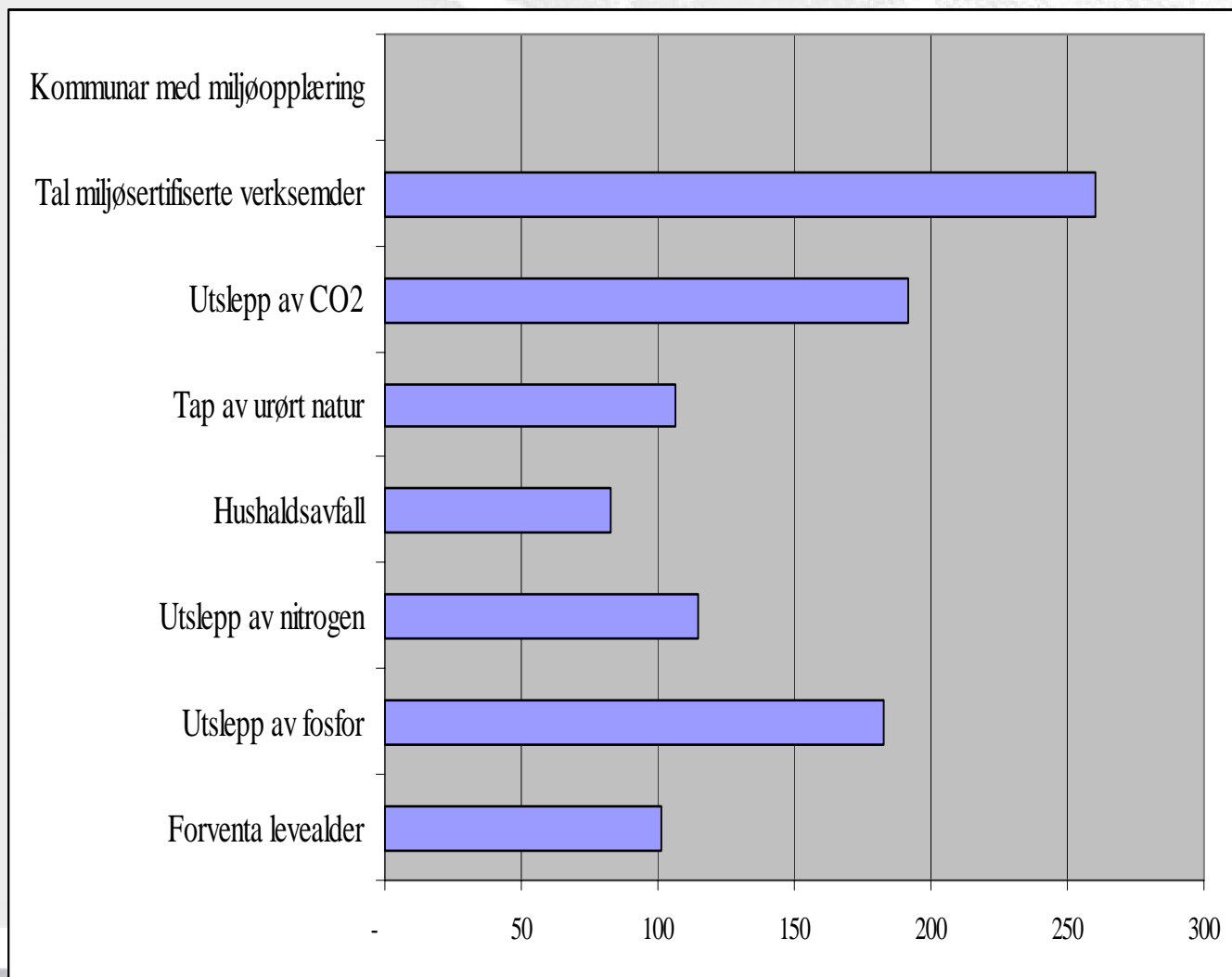
Analysetyper	Analyseformål	
	Informere	Styre
Retningsanalyse	Eks omtale i markedsføring av hvorvidt bedriften utvikler seg i rett retning	Eks omtale i årsmelding av hvorvidt bedriften utvikler seg i rett retning
« Benchmarking »	Eks omtale i markedsføring av bedriftens miljøprestasjoner ifht andre bedrifter	Eks omtale i årsmelding av bedriftens miljøprestasjoner ifht andre bedrifter
Rapportering	Mindre aktuelt	Eks som del av lovpålagt Internkontrollsystem, evt hvis bedriften har utslippskonsesjon eller hvis bedriften er miljøsertifisert
Konsekvensvurdering	Eks uttalelser til offentlige myndigheter i utbyggingssaker	Eks i forbindelse med egne innkjøp
Evaluering	Eks vurdering av myndigheters tiltak for å ta vare på reiselivets produksjonsgrunnlag	Eks omtale i årsmelding med evaluering av konkrete miljøtiltak
Miljøovervåking	Eks grunnlag for å føre en dialog med myndighetene om behov for tiltak for å ta vare på reiselivets produksjonsgrunnlag	Eks kunnskapsgrunnlag for rapportering, benchmarking og retningsanalyse (se over)

Fire mulige områder for måling

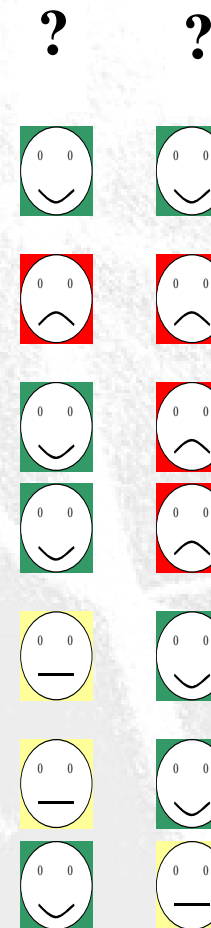
	Samfunn	Bedrift
Produktkvalitet	Kvaliteten på produksjonsgrunnlaget	Kvaliteten på tjenestene
Miljø-konsekvens	Miljøbelastningen fra andre aktører	Miljøbelastningen fra reiselivet

Bærekrafts-tema	Undertema	Forslag kjerneindikatorer	Eksempel supplerende indikatorer
Lokal egenart og stedsidentitet	Lokal mat	Andel lokal mat i servering	Gjennomsnittlig transportlengde mat
	Kulturelle aktiviteter	Antall besøkende per museum	
	Byggeskikk	Antall verna bygninger og uteareal	Andel hus med torvtak
	Suvenirer	Andel lokalt produserte suvenirer	Antall lokalt ansatte selgere per kunde
Klima og energi	Transport	Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter per kunde (til og fra stedet)	Andel reisende med kollektivtransport
	Energiforbruk	Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter per kunde (på stedet)	Andel sparepærer/ Antall dager snøkanon brukt
	Forbruk av varer og tjenester	Andel miljøsertifiserte produkter og samarbeidspartnere	Kastefrekvens
Biologisk mangfold	Urørt natur	Andel arealvern av totalt areal	
	Kulturlandskap	Antall beitedyr per km ²	Andel dyrka mark
	Sjeldne naturtyper og arter	Antall nystartede aktiviteter som har berørt truede arter negativt	Antall biotopvern
Lokale miljøproblem	Støy	Antall bosatte plaget av støy fra reiseliv regnet ut ifra støyplageindeks	
	Utslipp til lokale resipienter	Utslipp av fosfor og nitrogen fra reiselivsbedrifter, ev fordelt på resipient (sjø, ferskvannslokaliteter)	Utslipp av fosfor og nitrogen fra lokalsamfunnet, ev fordelt på resipient (sjø, ferskvannslokaliteter)
	Avfall	Mengde avfall per kunde	Mengde avfall som går til gjenvinning

Eksempel

Status Utvikling

En pågående prosess

- **Indikatorutvikling er en pågående prosess**
- **Jevnlig evaluering**
 - Relevans for destinasjonens og målgruppens behov
 - Integrering i eksisterende informasjons- og styringssystem
 - Oppdatering i forhold til ny kunnskap underveis
 - Resultatene bør føre til forbedring av styringsprosessen
- **Prosesen rundt indikatorene er viktigere enn formidlingen av dem**

Hvem skal forvalte systemet?

- **Bedriften selv?**
 - Hver bedrift sitt system...
- **Bransjen**
 - Hver bransje sitt system...
- **Næringen samlet sett**
 - Men reiselivet har flere organisasjoner (NHO reiseliv, Hanen..)
- **Statlige myndigheter**
 - Er det en oppgave som hører inn under INs mandat i dag?
- **Markedet**
 - Eks ISO, EMAS, Miljøfyrtårn (men de har ikke integrert indikatorer spesifikt for reiselivet i sine systemer)

*”Indikatorene er bare et verktøy. Det
hjelper ikke å utvikle dem, de må
brukes”*

Høyer, Lafferty (red.) og Aall 2002

Takk for meg!

Kontaktinformasjon:

Frida Ekström

& Marte Lange Vik

Mobil: 924 357 33/47636552

E-post: [fek@vestforsk.no/](mailto:fek@vestforsk.no)

mlv@vestforsk.no

Vestlandsforsking

Postboks 163

6851 Sogndal